

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

En så välskriven nagelbitare som Mantikoran får man leta efter

Lassén-Seger, Maria

Published in:
Hufvudstadsbladet

Published: 01/09/2024

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Lassén-Seger, M. (2024). En så välskriven nagelbitare som Mantikoran får man leta efter: Recension av Maria Turtschaninoff & Peter Bergting: *Mantikoran*. *Hufvudstadsbladet*, 20. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2024092374290>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Mellanåldersrysare med noll mysfaktor

Maria Turtschaninoff & Peter Bergting: *Mantikoran*. Förlaget/Rabén & Sjögren, 2024

Kittlande skräck för unga läsare är idag en populär och betydande genre. Det har Peter Kostenniemi visat i doktorsavhandlingen *Hemsökt barndom. Bilder av barnet i gotisk barnlitteratur* (2022). Med rötter i ikoniska tv-serier som *The Addams Family* och tecknade skräckserier, blev spökhistorierna in i 1970-talets skandinaviska barnlitteratur. Skräck- och våldstematikens lämplighet med tanke på målgruppen debatterades visserligen häftigt ända in på 1980-talet, men genren hade slagit rot och fortsatte blomstra in på 2000-talet. Idag är skräck och gotik – i betydelsen att berättelsen laborerar med övernaturliga och oroande ingredienser som gör intrång i en vardaglig verklighet – en självklar ingrediens i dystopier och spekulativ fiktion om zombier och mytiska monster för alla åldrar.

Inget för räddhågsna

Groteska inslag och gastkramande spänning hör skräcklitteraturen till. Men tonen varierar från mysrysar-aktig, parodiskt raljerande till makabert hårresande. Maria Turtschaninoff och Peter Bergtings *Mantikoran* (2024) för mellanåldersläsare hör till de senare. Här görs inga eftergifter för räddhågsna läsare. Vi ramlar rakt in i Lis vardag som förvandlats till en mardröm när pappas nya kärlek, Nina, flyttat in. Li vet att "det där" inte är en kvinna utan ett illa förklätt monster, en människoätande mantikora med "tre rader sylvassa tänder i ett enormt gap. Klor vassa som knivar. Tassar och svans – ett djurs kropp". Men Nina har lyckats lura pappan. I hans närhet är "hennes röst mjuk och len. Inte ett spår av tänder i rösten".

Sluka för att slukas?

Turtschaninoff som är en säker stilist, får till en riktigt otäck stämning som öser sitt obehag ur sagans och mytens fasa för att bli uppäten. *Mantikoras* matlagningskonster kan inte missförstås. Hon göder sina tilltänkta offer. Li ser hjälplöst på hur lillebror Jonas slukar Ninas läckra rätter: "Det är när hon nyper tag i Jonas kind som jag ser hur rund den blivit. Den dallrar under hennes fingrar, len och vit och mjäll som en champinjon". Bara Li kan stoppa henne, men för det behöver hon ett enhörningshorn och var ska hon få tag på det?

Välskriven nagelbitare

Mantikoran är en stramt hållen gastkramande barnbok. Språket är nyanserat och Turtschaninoff excellerar i träffsäkra formuleringar om det monster som inte längre bor under Lis säng, utan ligger i rummet bredvid intill pappa i dubbelsängen. Som medberättare har hon den erfarna illustratören Peter Bergting. Boken är påfallande rikt illustrerad i en dov färgskala som accentuerar det otäcka. Alla uppslag utom två är försedda med bilder, vilket skapar förväntan på att text och bild ska gå i dialog med varandra, ungefär som i en bilderbok. När så är fallet förhöjs den kusliga stämningen, som i uppslaget där Li betraktar polaroidkameran hon fått av Nina samtidigt som hon dubbelexponeras i kamerans lins. Men tyvärr går många bilder på tomgång. Antingen så att de oengagerat visar vad som redan sagts i text, eller – än mer irriterande – motsäger texten. Att Nina/mantikoran presenteras med mungipor som "när nästan upp till öronen och tänderna glimmar vita och vassa. Flera än vad som borde rymmas i en människomun" medan hon avbildas med hopknipna läppar, ger ett slarvigt intryck. Eller när hennes flera gånger omnämnda långa röda naglar, förblir korta och rosa i bild. Det må vara detaljer, men de skvallrar om att någonstans i bokprocessen har det gått för fort.

Ett tätare och mer ambitiöst genomfört text-bildsamspel skulle ha krönt den här annars övertygande blodisande mellanåldersrysaren. Skräck för barn finns det nämligen gott om, men en så välskriven nagelbitare som *Mantikoran* får man leta efter.

Maria Lassén-Seger